

SATURS

Ievads	9
Suitu dzīve pirms 100 gadiem	11
Lidija Jansone	26
Rozālija Brūdere	37
Marija Kantiķe	42
Marija Rudzāja	46
Antonija Trumsiņa	54
Marija Steimane	61
Elizabete Vanaga	67
Marija Pūtele	72
Rasma Kirkopa	79
Emīlija Kolna	87
Anna Dreimane	95
Māra Kušķe-Damberga	100
Ilga Jonele	104
Anna Pūpola	109
Anna Antanoviča	113
Gunta Ķēde	116
Skaidrīte Nagliņa	123
Leontīne Lastovska	130
Inga Lastovska	130
Dzintra Krūmiņa	137
Taiga Reķe	142
Anita Raģele	150
No tradīciju pūra	158
Jāņu ielīgošana – 2010	160
Suitu receptes	166
Vārdnīca	190

Lidija Jansone
(1940)
Alsunga

1935

o gadā tika uzņemta filma „Dzimtene sauc. Kāzas Alsungā”, kurā redzamas suitu kāzas. Tajā ir kadri: kad visi brauc projām, alus puisis (puiši deva alu, vīri šnabi) ar zaru kannu lēja alu uz ratu riteņiem, lai visi atceras, ka te ne tikai bija ko dzert, bet vēl palika pāri, ar ko riteņus nomazgāt.

Filmā mans vectēvs – mātes tēvs bija dižais vedējs. Vectēva māsa, kura pārzināja suitu tradīcijas un kura bija apkārtņē pazīstama teicēja, sēdēja Aleksandram Rusteiķim blakus un komentēja, lai viss tiktu uzņemts atbilstoši šīm tradīcijām, jo kinorežisors pats suitu kultūru vāji pārzināja.

Vairāki kadri ir filmēti mūsmājās. Piemēram, kādā kadrā redzams, ka mans tēvs sēž uz bukas un vada pajūgu. Precinieki iegriežas mūsu pagalmā. Tagad, protams, te daudz kas izskatās citādi. Filmā vēl redzama mūsu vecārija ar salmu jumtu. Es to vairs nepiedzīvoju, jo piedzimu piecus gadus pēc filmas uzņemšanas. Redzams namiņš, kur līgava mizo kartupeļus un gaida preciniekus.

Gudenieku "Suitu sievas" un Mārtiņš Ritiņš.

No tradīciju pūra

Pāris nedēļu pirms Jāņiem bija jābrauc uz dzirnavām samalt iesalu, kā arī kviešus raušiem un baltmaizei un rudzus maizei.

Nedēļu pirms Jāņiem sapļāva grīslī, lai uz Jāņiem gultās būtu nomainītas cīsis.

Pirms Jāņiem krāja biezpienu sieriem un olas. Sieru sēja jau savlaicīgi.

Vītnes pina jau visu Jāņu nedēļu un glabāja pagrabos. Vītnes un vainagus pēc svētkiem ārā nemeta, bet gan saglabāja un ap Ziemassvētkiem izmantoja lopiem dzēriena gatavošanai un izbaroja lopiem. Vismaz vienu vainagu saglabāja līdz nākamajiem Jāņiem un to kā ziedojumu sadedzināja Jāņu ugunskurā.

Tika nojaukti vecie žogi un nopuvušie mieti un vecie aizgaldi tika aiznesti uz ugunskura vietu.

Jāņu vakarā līdz ar saules rietu aizdedzināja ugunskuru. Ugunskuram bija jāpārņem stafete no saules, jo ne uz brīdi nedrīkstēja palikt tumšs. Vēlāk – krēslā – aizdedzināja arī pūdeli. Pūdeles kātu pušķoja ar vītni.

Jāņu vakarā ganiem bija jāpušķo govīs. Par to saimniecei ganiem bija jāatlīdzina.